Riječ urednika

Radovi u ovome broju *Rasprava Instituta za hrvatski jezik* nastali su na temelju izlaganja održanih na znanstvenome skupu *Povijest hrvatskoga jezika i digitalno doba – o 500. obljetnici smrti Marka Marulića* (v. https://marul.jezik.hr/), koji su 21. i 22. studenoga 2024. na poticaj Instituta za hrvatski jezik u Godini Marka Marulića suorganizirali Institut za hrvatski jezik i Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. Skup je održan pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih te Ministarstva kulture i medija, a otvorila ga je ministrica kulture i medija Nina Obuljen Koržinek.

Kao što je bilo zamišljeno, skup je bio interdisciplinarnoga karaktera te spoj dijakronijskoga i sinkronijskoga pogleda na hrvatski jezik jer Marko Marulić, kao otac hrvatske književnosti, ujedinjuje svu skrb o hrvatskome jeziku. Nastojeći omogućiti interdisciplinarnost i povezati povijest hrvatskoga jezika sa suvremenim istraživanjima, a istodobno istaknuti Marka Marulića kao poveznicu i središnju temu te njegovu zastupljenost u obrazovnome procesu, ponuđene cjeline polazile su od istraživanja Marulićevih prethodnika, uzora, suvremenika i njihovih djela preko analize tematike, kulturno-povijesnoga i suvremenoga konteksta Marulićevih djela i njegova hrvatskoga jezika do istraživanja obilježenih izazovima digitalnoga doba u kojemu živimo i položaju Marka Marulića u hrvatskome školstvu. Na skupu je izlagalo četrdeset šest sudionika iz Hrvatske, BiH, Slovenije i Slovačke s ukupno 38 izlaganja. Plenarna predavanja održali su Neven Jovanović s Odsjeka za klasičnu filologiju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Ivan Lupić s Odsjeka za anglistiku i Odsjeka za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Rijeci, Milica Mihaljević iz Instituta za hrvatski jezik te Petru Bago s Odsjeka za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

U prigodnome programu na otvaranju skupa nastupile su studentice Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Lara Ramić, Eva Horvat i Iva Buljević, koje su recitirale Marulićeve hrvatske, latinske i talijanske stihove. U glazbenom dijelu programa nastupile su Iskra Đuđik, učenica Glazbene škole Pavla Markovca u Zagrebu, te Ellen Široka, studentica Muzičke akademije u Zagrebu.

Maruliću u čast u vrijeme održavanja skupa bila je priređena i izložba njegovih djela koja se čuvaju u NSK-u te objavljen trosvezačni knjižni niz *De imitatione Christi na trima stilizacijama hrvatskoga književnog jezika*, koji obuhvaća najstariji poznati čakavski (Marulićev, knjiga I.), štokavski (knjiga II.) i kajkavski (knjiga III.) prijevod srednjovjekovnoga latinskog teksta *De imitatione Christi*. Marijana Horvat transkribirala je i priredila novo čitanje Marulićeva djela *Od naslidovan'ja Isukarstova i od pogarjen'ja taśćin segasvitnjih* (1500.), pisanoga čakavskom stilizacijom hrvatskoga književnog jezika. Dubrovački tekst *Od nasl'jedovan'ja Isukrstova i od pogrde od svijeta* (1639.) anonimnoga autora, najstariji prijevod na štokavskoj stilizaciji hrvatskoga književnog jezika, transkribirala je i priredila Sanja Perić Gavrančić prema dosad neobjavljenom rukopisu iz Arhiva Male braće u Dubrovniku. Najstariji dosad poznati prijevod pisan kajkavskom stilizacijom hrvatskoga književnog jezika, *Od nasleduvanja Krištuševoga* (1710.) anonimnoga autora, transkribirala je i priredila Željka Brlobaš prema prvom tiskanom izdanju. Knjige su objavljene u izdanju Instituta za hrvatski jezik.

Skup je financiran sredstvima Europske unije iz fonda NextGenerationEU i projekta *De imitatione Christi na trima stilizacijama hrvatskoga književnog jezika*, koji se provodi u Institutu za hrvatski jezik od 1. siječnja 2024. do 31. prosinca 2027. i financira istim sredstvima.

U konačnici je u tematskome broju 52/1 *Rasprava Instituta za hrvatski jezik* objavljeno dvadeset šest radova, koji su vrijedan prinos spoznajama o Ocu Hrvatske Književnosti i važan putokaz filološkim istraživanjima u odgovorima na izazove digitalnoga doba.

Marijana Horvat, Sanja Perić Gavrančić,
Vuk-Tadija Barbarić, Željko Jozić